

- א) וקדושים מנבא:
- ב) ובהר"ף והראש"ל ל"ג זה הכלל וכן נכון ע"י מייט"א, א גיטין ל'.
- ג) וקדושים מנבא: ע"ד:
- ד) וקדושים מנבא: ע"ד:
- ה) ע"ז נבא: ו' וקדושים מנבא: ע"ד:
- ו) ע"ז נבא: ו' וקדושים מנבא: ע"ד:
- ז) וקדושים מנבא: ע"ד:
- ח) וקדושים מנבא: ע"ד:
- ט) מהר"ם, ו' וקדושים מנבא: ע"ד:
- י) וקדושים מנבא: ע"ד:

תורה אור השלם

1 על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר פי הוא זה עד האלהים ויבא דבר שניהם אשר ירשיעו אלהים ישלם שנים לרעה: שמות כב ח

2 אם לא ימצא הגב ויקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו בקלאבך רעה: שמות כב כ

הגהות הגר"א

[א] במשנה (וה הכלל) תא"מ:

לעזי רש"י

פלדוי"ן, מחבה, לפני שהוטבעה בה צורת מטבע. קור"ן [קור"ן]. הרט (לטיבית מטבע).

מוסף רש"י

על כל דבר פשע. נמר אם לא שלח ידו מביד המחשבה. או על הדבור, שם אמר לו שבו לפניהם די כפקדון הרי הוא כמטבע מאומה שעה ואיך להחמיץ בכל אופקין שיעלו בו, אפילו היו שומר מטעם שלח אלא חייב עד עכשיו אלא כפשיעה (שם) או: הן מתחבה והאלה דבור כפה הוא, דלא לא מויליא כפה מתחבה למאי נתיב כפה (מחנות ב). אין לי. שנתחייב צדוקים שקורין די אלא צומן ששלח בו די הוא עלמו (קדושים סב). הדרן עלך המפקיד

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מד.

עין משפט נר מצוה

קו א מיי פ"ג מהל' גולה הל' יא טו"ע ח"מ פי רב טע"י ח: קח ב מיי שם הל' יג סגנ עשין עג טו"ע ח"מ שם טע"י ג: קב ג ד מיי שם הלכה יב ועשין בהשנות ובנגיד משנה טו"ע שם טע"י ג: א ה מיי פ"ו מהל' המרה הל' ג סגנ עשין פכ טו"ע ח"מ פי' רג טע"י ד: ב ו מיי שם טו"ע שם טע"י ה: ג ז ה מיי שם הל' ה טו"ע שם טע"י ח: ד ט מיי שם פ"ה הל' א סגנ שם טו"ע שם טע"י ט: ה י מיי שם פ"ג הל' א [והל' ד] סגנ שם טו"ע ח"מ פי' קלח טע"י א: ו כ מיי שם טו"ע שם טע"י ה: ז ל מיי שם פ"ו הל' א [והל' ג] סגנ שם טו"ע ח"מ פי' רד טע"י א וסע"י ד:

גמ' אמר לעבדו. שישלח יד וכן עשה: מנין. שהוא חייב: לא שנו. דאיכא דנטל ולא הגביה כל החצית פטור: אלא נשברה. לאונס הוא והרי לא קנאה שיתחייב צדוקים: אלא החמישה. פשיעה היא ומוזיק צדיים הוא דבשכיל שחיסרה החמישה שכן דרך

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גמ' מנהני מילי (6) דתנו רבנן¹ על כל דבר פשע בית שמאי אומרים מלמד שחייב על המחשבה כמעשה ובית הלל אומרים אינו חייב עד שישלח בו יד שנאמר² אם לא שלח ידו במלאכת רעהו אמרו להן ב"ש לב"ה והלא כבר נאמר על כל דבר פשע אמרו להן ב"ה לב"ש והלא כבר נאמר אם לא שלח ידו במלאכת רעהו א"כ מה תלמוד לומר על כל דבר פשע שיכול אין לי אלא הוא א"אמר לעבדו ולשלוחו מנין תלמוד לומר על כל דבר פשע: הטה את החבית בו: אמר רבה לא שנו אלא נשברה³ אבל החמיצה משלם את כולה מאי טעמא גירי דידיה הוא דאהנו לה: הגביהה ונטל הימנה בו: אמר שמואל לא נטל נטל ממש אלא כיון שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל לימא קא סבר שמואל שליחות יד אינה צריכה חסרון אמרי לא שאני הכא דניחא ליה דתיהוי הא חבית כולה בסים להא רביעית יבעי רב אשי הגביה ארנקי ליטול הימנה דינר מהו חמרא הוא דלא מינמר אלא אגב חמרא אבל זווא מינמר או דלמא שאני נמיירותא דארנקי מנמיירותא דדינר תיקו:

הדרן עלך המפקיד

אסימון. פרש"י שאין זו זורה כלל וקשה לרבינו תם דצפרק כמה אשה (שבת דף סה. וס' ד"ה לעבד) אמרו יולאין צבטל שעל גבי הליינת אי משום זורתא לעיבדי ליה פולסא משמע דפולסא יש עליו זורה ובגמרא מפרש לקמיה מאי אסימון פולסא ו"ל לפרש"י דכל דבר שאינו כתקונו קרי אסימון או שאין זו זורה או שיש בו זורה שאינה חשובה וא"ת מה בין אסימון שאין עליו זורה למעות הניתנין לסימן צבית המרמז לדמרי' בגמ' (סס) ושזין רבי דוסא לדמר ממללין על אסימון קודם שאין ממללין על מעות הניתנין כו' ויש לומר דאסימון הם מעות שנעשו צרוצו ובעודי ובמשקל המטבע היואלא צעיר וצדצר מועט יציבעו הרצה מהם ולכן ממללין על אסימון ור"ת מפרש דאסימון יש זה זורה ואינה יולאה בהולאה וא"ת בגמרא קאמר רבי דוסא לדמר ממללין על אסימון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד דמיא זורת וזרת הכסף לרבות כל דבר הנצטר צד דצרי רבי ישמעאל ר"ע אומר לרבות דבר שיש בו זורה משמע דרבי ישמעאל לא צעיר זורה ואסימון יש בו זורה ולא ז"ל היאך אמרו רבי דוסא לדמר ממללין על כל דבר הנצטר צד אע"פ שאינו יולאה בהולאה אך שיהיה בו זורה כל דהו ור"ע צעיר זורה חשובה שתלא בהולאה אך יולאה לגמרי לא צעיר מדאליטריך לרצוי לפי' רש"י חתי שפיר: נעשה

גמ' אמר לעבדו. שישלח יד וכן עשה: מנין. שהוא חייב: לא שנו. דאיכא דנטל ולא הגביה כל החצית פטור: אלא נשברה. לאונס הוא והרי לא קנאה שיתחייב צדוקים: אלא החמישה. פשיעה היא ומוזיק צדיים הוא דבשכיל שחיסרה החמישה שכן דרך יין להחמיץ בכלי חסר: גירי דידיה אינו לה. חזים שלו גרמו לה להחמיץ: דניחא ליה דסיחוי כוונא חזים בסים להאי רביעית. שמשמר אותה רביעית ולא תחמיץ ולעולם שלימות יד צדצר אחר צריכה חסרון והנטל פקדון ומגביהו על מנת לשלוח בו יד כל זמן שלא חסרו אינו מתחייב בהגבתו הואיל ולא נטלו ע"מ לגזול את כולו אלא לשלוח בו יד ושלימות יד בלא חסרון לימיה אצל יין שאינו משתמר אלא בכלי מלא היה ליה כמי שנטל והניחו עם השאר להשתמר ונעשה שאל על כל שאר החצית: הגביה ארנקי ונטול דינר. ולא נטל לשמואל מהו: אצל זווא מינמר. לבדו ולא ניחא ליה דלהוי איך בסים להאי ולא היו כנוטל ומניח: שאני נמיירותא דארנקי. כיס מלא נראה ומשתמר ואין נוח להיות נאכזר כדניר יחידי:

הדרן עלך המפקיד

הזהב קונה אם הכסף. הלוקח דינרי זהב טבועים דינרי כסף נתן לו דינרי זהב משיכת הזהב קונה את הכסף לבעל הזהב ונתחייב לו זה משקיבל דינרי זהב לתת לו דינרי הכסף ואינו יכול לחזור בו. אצל הכסף אינו קונה את הזהב שחס נתן לו דינרי הכסף תחילה לא קנה ויולין שניהם לחזור ממטבע כסף היו מעות משום דחריפי ליתן בהולאה וינר זהב אינו אלא כשאר מטלטלין ופירות ומעות אינן קונות עד שימשוך המטלטלין אצל משיכת המטלטלין קונה ואין אחד מהם יכול לחזור בו. ובגמ' מפרש טעמא איכא דיליף משיכה מן התורה ואיכא דמוקי לה בתקנתא דרבנן: הנחושס. פרוטות של נחושת: קונה אם הכסף. דינרין של כסף או כל מטבע של כסף כולן טעם אחד להם מי שטבעו חשוב לטבעו היו מעות ואינו קונה ומי שאין טבעו חשוב וחריף היו כפירות ומשיכתן הוא קיום דבר: מעות הרעות. שנפסלו: אסימון. שאין עליו זורה פלדוי"ן צלע"ז וזים עגולין ומוכנים לצור עליהם את הצורה צמותם שקורין קוי"ץ: כל המטלטלין קונין זה אם זה. בין צמות חליפין שהחליף אלו באלו כיון שמשך האחד קנה חצירו את שלו בין צמות דמים צממה תמן לי את שלך צדך וכן זה חוזר ואומר לו בכמה תמן לי שלך צדך וכן ונתרלו ומשך האחד נתקיימו הדברים. וביא כל לאתויי אפי'

הזהב קונה את הכסף הכסף אינו קונה את הזהב הנחשת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחשת ומעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות

הזהב קונה את הכסף הכסף אינו קונה את הזהב הנחשת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחשת ומעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות "אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה את אסימון מטלטלין קונין את המטבע מטבע אינו קונה את המטלטלין [א] (ס) (זה הכלל) כל המטלטלין קונין זה את זה 'כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו' נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו 'אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו' רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה: גמ' מתני ליה רבי שמעון בריה הוזהב קונה את הכסף א"ל רבי שנית לנו בילדותיך הכסף קונה את הוזהב ותחזור ותשנה לנו בזקנותיך הוזהב קונה את הכסף בילדותיה מאי סבר ובזקנותיה מאי סבר בילדותיה סבר דהבא דחשיב הוא טבעא כספא דלא חשיב הוא פירא וקני ליה פירא לטבעא בזקנותיה סבר כספא דחריף

רבינו הנאל

אין לי אלא הוא אמר לעבדו או לשלוחו ושלחו בו די מנין ת"ל על כל דבר פשע אפי' בדיבור חייב וקימא לן כביה רב"ש במקום ב"ה אינה משנה. היטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא רביעית) פי כגון שהיטה את החבית ונטל ממנה רביעית והושבה כמו שהיטה וישבת ואחר כך נשברה ודוקא היטה ולא טיטלה ולא נטלה הוא המשלם הרביעית בלבד ודוקא נשברה אבל החמיצה משלם כולה שהוא גרם לה להחמיץ שכל זמן שהיא מליאה אינה מחמצת ואם מפחית מעט ממנה מזהרת להחמיץ. וזה פי גיריה הגביה ונטל ממנה רביעית ונשברה משלם כולה. אוקמה שמואל כיון שהגביה ליטול ממנה אצ"פ שלא נטל משלם כולה דניחא ליה דתיהוי הא חבית כולה בסים לרביעית זו כי בחיות זו הרביעית בתוך החבית משתמרת ואינה מפחית טעמה ולא ריחה. אבל הגביה ארנקי ליטול ממנה דינר ולא נטל ונגנב או נאבד עלתה בתיקו: הדרן עלך המפקיד

הזהב קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הזהב כך היה רבי שנוה בוקנתו מאי טעמא אידי דכסף הוא חריף הוי טביעא דהבא דליתיה חריף הוי פירא. וקני ליה פירא לטביעא וכן הלכה.

פליג אדרבנן דאמרי נתן לו מעות יכול לחזור בו אפילו לוקח ואתא ר"ש למימר מוכר שהכל צידו הוא דיכול לחזור בו אצל לוקח אין יכול לחזור בו. ובגמ' מפרש טעמא: גמ' דחריף